

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištevno, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Novo pobitje nemške ustavoverne stranke!

Vsak dan nam kaj zmaga prinaša! V ponedeljek so se vršile volitve v velikem posestvu na Moravskem. Izid teh volitev je za nas Slovane zopet kaj vesel, ker vidimo, da je na celej liniji zmagala ona stranka, ki je spravi in ravnopravnosti vseh narodov v Avstriji prijazna, a propala je zagriženo nemška ustavoverna stranka.

V moravskem velikem posestvu so namreč voljeni sami kandidatje konservativne stranke: grof Belkredi, grof Berchthold, grof Dubsky, grof Stockau, grof Vetter, deželni grof Fürstenberg, stari grof Salm, baron Laudon, baron Gudenau. Dobili so po 75 ali 74 glasov. Njim protivi ustavoverni kandidatje pak so propadli namreč: Aresin, Eichhoff, Hopfen, Jenison, Kübeck, Poche, Chlumetzki, Tersch, Pillersdorf. Ti propali nemški ustavoverci so dobili le po 66 glasov.

S to nenadno dobro volitvijo je osoda večine v prihodnjem državnem zboru menda končno odločena, ker voljenih je devet konservativcev, padlo je devet nemških liberalcev, torej je za parlament kar naenkrat izdaten razloček 18 glasov!

Ta rezultat bode z veseljem sprejet v konservativnih in slovanskih krogih — kajti avstrijski Slovane smo v zadnjih bridkih letih psevdoliberalne Lasserjeve dobe, v letih svojega trpljenja in preganjanja videli, da od nemških liberalcev imamo še hujšega zatiranja svojega bitja pričakovati, nego od samega absolutizma, torej imamo vsaj še vse in opravičeno upanje, od konservativcev doseči brambo in potrebne uvete za obstanek svoje narodnosti in nje svobode.

Zvlasti naši bratje moravski Čehi so se gotovo silno obveselili tacega izida, tembolj, ker si ga tako ugodnega gotovo sami pričakovati niso upali.

Nemški ustavoverci ali „liberalci“ (naj Bog Nemcem greh odpusti, da so to lepo ime tako ob ves kredit pripravili) v moravskem velikem posestvu, na čelu jim zagriženi intrigant in dozdanji predsednik kluba ustavovernih veliko-posestniških poslancev v bivšem državnem zboru, baron Eichhoff, niso namreč hoteli niti o kacam kompromisu s konservativci nič slišati. Konservativci so jim ponujali več kot polovico, to je: 5 poslanskih sedežev, sami so hoteli za se le 4 imeti. Vendar proti temu kompromisu so se sovražno vzdignili baron Eichhoff, Aresin, minister Chlumetzki, Pillersdorf, Poche, Hopfen in drugi taki mameluki preteklega Lasserjevega ministerstva. Samega starega Schmerlinga so bili v Brno poklicali na pomaganje zoper milorjubne konservativce, katerim poslednjim se je bil pridružil grof Dubsky, jedini bivši ustavoverni veliko-posestniški moravski poslanec, kateremu se proganjanje Slovanov uže prej nij dopadalo. Nemški ustavoverci, kompromisa prej nehoteti, padli so zdaj na celej liniji! Tako se jim je uresničilo, da, kdor malega ne časti, velikega vreden nij.

Propali nemško-ustavoverni kandidatje so pravi nemški „gadje“ bivšega državnega zbora. Propali baron Eichhoff, bivši načelnik kluba velikih posestnikov v državnem zboru, je od nekdanj bil srdit in strasten sovražnik Slovanov. V žlici vode bi bil ta stari ded vse avstrijske Slovane utopil, ko bi bil mogel. Aresin, Hopfen, Max Kübeck, Poche, Pillersdorf, ti so bili tudi vselej pripravljeni zoper moravske Čeha in zoper vse avstrijske Slovane glasovati in osorno za-

bavljati. Hvala Bogu da so propali. Minister Chlumetzki pak je v tej volilni borbi v ponedeljek uže kar v tretjič propal, ker ga je uže prej v kmetskih občinah podrl Čeh Nedopil, v mestih Čeh Vurm, in v velikem posestvu so ga vrgli konservativni grofje. Zdaj ne more nikamor več iti po kak mandat. Zaslužil je pa, da je prav po Dežmansko v vseh treh kurijah padel, ker, kakor se je bralo, drznil se je zadnje čase zoper svojega kolega grofa Taaffeja intrigrirati, ali zvedel je, da: kdor družemu jamo koplje, sam vanjo pade!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 8. julija.

O najvažnejši dnevni novici notranje politike govorimo denes na prvem mestu tega lista v članku. Zarad nje imamo gotovo v nemških ustavovernih novinah pričakovati velicega javkanja.

Kakor nedeljska „Politik“ šteje in računi, bodo imeli avtonomisti (s Slovenci in Čehi vred) v prihodnjem državnem zboru 165 glasov.

Glede vstopa Čehov v državni zbor se piše, da je uže gotov, in da je mej dr. Riegrom in grofom Clam-Martiničem uže dogovorjeno, da Čehi vstopijo z ravno tacim zavarovanjem v državni, s kakršnim so vstopili v deželni zbor. Mi Slovenci se moremo tega vstopa Čehov na aktivno delovanje, ali morda tudi aktivno opozicijo, le veseliti, ker dobomo zaveznike v boji.

V **Budapešti** je umrl 7. julija ogerski minister Wenckheim.

Vnanje države.

Iz **Novega pazara** se poroča, da se albanska liga vedno bolj oborožuje in jej menda Turčija pomaga, takó da nij lahko misliti, da bi mogla Avstrija ta okraj mirno zasedati, temuč bi našla orožni upor Albancev. Sultan je baje tudi zoper Avstrijo razdražen, ker je slišal, da se v Bosni utrjuje.

Listek.

Dopisi Stanka Vraza.

(Poslovenil A. F. Fekonja.)

(Dalje.)

V.

Beli Kranjci.

(Dopis iz Kranjske.)

S tem naslovom nazivajo se vsi po Kočevarjih od drugih Kranjcev odločeni prebivalci okoli štirideset tisoč ljudij, razprostirajoči se po celej Metliškej okolici ob Kupi od Žumberka tja i prek Osivnice. To ime jim prihaja od njihove bele noše, podobne obleki, s katero njihovi bratje v Hrvatske oblečeni hodijo. Narečje njihovo sklada se popolnoma s hrvatskim, a s tem razločkom, da se je od one strani Kolečaja brega po Poljanah in Kostelu bolje dalmatinski izgovor zasadil, zaradi

tega se čuje od Metlike in po Vinici govoriti: razstaneč, povratek, steza, lonec; po Poljanah pak in Kostelu: razstanač, povratak, staza, lonac. Dvobroj se na tem zemljišču uže nikder ne čuje, kakor tudi polminoli čas, razven „bčše“. Ker je to narečje dosta bogateje besedami od ostalega kranjskega, morejo pisatelji kranjski, kar tudi marljivo delajo, iz tega krasnega studenca na vso duško zajemati brez vsakega očitjanja, da se hrvatiijo.

Stanovniki ti so, kakor tudi drugi Kranjci, verozakona cerkve zapadne, razven Marendolcev in Bojančanov, kateri k cerkvi istočne pripadajo. O mrzosti zaradi veroizpovedanja se tu nič ne zna, hodijo namreč eden drugemu delat in na vzajemno pomoč.

Postave so tako lepe in uzorne rasti, da po mnenju ljubljanskega knezoškofa, kateri gotovo svoje podložnike najbolje pozna, vse druge Kranjce po lepoti in krepkosti daleč

presega. Razven Marendolcev, Bojančanov in Poljanec, kateri so preveč ognjevit, vsi so ostali nravi jako krotke. O tem imel sem lepo priliko osvedočiti se na praznik Velike Gospojnice v Kostelu. Tu se je, ker je na meji, iz Hrvatske in Kranjske mnogo ljudstva zbralo, po dokončanju božje službe mnogo se vina popilo, posebno primorskega, ljudje so bili veseli, prijazni, a na večer otišlo je vse mirno domu veselo pevajoč; kateri pak nij mogel ravno iti, trohico preveč napit, ta je bil pod ramo nežno odveden.

Trudoljubivost in priskrbljivost zdi se, da jim je prirojena, ker, ko deček začne hlače nositi, uže gleda, da si česar pridobi. Jeseni otidejo možji in mladeniči, katerim okolnosti dopusté, po trgovini, nekateri v Ogrsko, nekateri v Krajino (militar), nekateri v Nemško, in na tak način imajo svoje obrtnosti zahvaliti, da, akopram so mnogobrojni in

Knezu *bolgarskemu* Aleksandru I. je sultan sam oddal investiturni „berat“, ker stoji v dostojanstvu nad velikim vesirjem. Knez je obetal sultanu, da hoče muhamedane varovati. Ruske vojne ladije v Varni bodo kneza se streljanjem sprejele. Mesto je vse v zastavah. Mestno starešinstvo pak bo dalo knezu kruha in soli, kadar bo stopil na suho, v znamenje udanosti svoje. Grška in turška naselbina v Varni bosti knezu odposlali adrese. Vsi glavni konzuli v Varni bodo mu šli poklonit se.

Bolgarski narodni zbor sklican je na 30. t. m. kadar bode knez Aleksander nastopil vladanje. Kadar bo pa knez prisegel na ustavo, potlej bode zbor takoj razpuščen.

V *francoskem* ministerskem posvetovanju se je sklenilo zadnji četrtek, da k pogrebu cesarskega princa vlada ne pusti iti na Angleško nobenemu bivšemu adjutantju ranjega Napoleona. Vsled tega je uže prosil general graf Fleury, naj ga dene vlada v pokoj. Princ Jérôme (Plon-plon) je pa kar sam dejal, da ne gre k pogrebu, boji se francoske vlade, da ga ne bi poslala iz dežele v prognanstvo, če se na ta način oglasi kot pretendent bonapartskega prestola.

Italijanski kralj je baje 7. julija zopet Cairolija pooblastil, naj novo ministertvo sestavi.

Na *Nemškem* liberalna stranka tudi razpada; Bismark jej je vedno bolj odkrit in odločen sovražnik. Nemški „Reichsanzeiger“ od 7. julija prinaša dekret o odpustu liberalnega finančnega ministra Hobrechta.

Dopisi.

Iz gorenjskih dolin 6. julija. [Izv. dop.] Popolnoma se skladam z gosp. dopisnikom iz kraških pečin. Uže sem 64 novih let doživel, pa reči moram, da tako veselih dni sem še malo dočakal, kakor je bil dan, ko sem zvedel, da leže največji in strastni sovragi slovenstva na tleh, Dežman, Kromer in Vestenek! Veselo je bilo slišati poupraševanje ob zmagi Slovencev, in grozovitnem padcu nemčurjev renegatov. Še mi je vse predobro znano, kako je Dežman pisal v „Novice“ in pozneje v „Slovenijo“, in potem kakó je svoj rod izdaviš prestopil v nemški tabor.

Dežman vidi, kako čast ima on v deželi. Naj se ne čudi in ne jezi, ako ga kdo ne sprejme dobro, kadar ga sreča. Gotovo bi bil na Gorenjskem še slabše sprejet. Zdaj je videl odpadnik Dežman, kako zna tudi Slovenec poučevati. Druzega mu nij svetovati, nego: pojdi v samoto in delaj pokoro še ta leta, ki jih imaš še živeti. Odpuščenja tako ne dobiš od večine Slovencev. Slava naj z

Gorenjskega doni vsakemu, kdor je le kaj pripomogel k tvojemu padcu!

Naj pri tej priliki še izrečem zahvalo vrlim zabrezniskim možem, da so izbacnili tistega Vrbanovčevega Franceta, (ker imena Presiren nij vreden) priporočeno naj vam le še bo, da ga izbacnete od župana in si izberete pravega gorenjskega moža, s slovenskim duhom naudanega, za župana. Vrbanovčevega Franceta naj si pa radovljiški nemčurji uzamejo za župana, naj ga tam tisti Primož, in druga nemčurska golazen do nebes povzdigujejo. Ta jim bo naročil Nemcev iz rajha, da bodo pri njih kupovali in se zdraviti pustili, ker njim trdo zasluženi denar slovenskega Gorenjca tako preveda. Ako se ta od njih obrne, potem bodo videli koliko časa bodo še nemškutarske muhe uganjali. Kdo vé, ali bodo kdaj izpoznali ti nemčurski ljudje, da le od slovenskega ljudstva živé, le s trdnimi žulji od Slovencev zasluženih, in njim skup znesenih krajcarjev pasejo se.

Kličemo pa mi Gorenjci: Živeli naši poslanci, živeli vsi volilci, živeli slovenski narod; in upajmo boljših časov, če prav bode treba še novih borb, predno jih dosežemo, ali priti morajo.

Iz Celja 5. julija. [Izv. dop.] „Si vivis Romae, romano vivito more,“ (če v Rimu živiš, živi kakor Rimci) na ta izrek domislil sem se nehoté, ko sem opazoval neizmerno, smem trditi, ljuto agitacijo naših nemškutarjev, večinoma sinov slovenskih staršev in priromanih naseljenih tujih Nemcev, za svojega kandidata g. dr. Foreggerja. Nehoté sem dejal: kdo so pač ti ljudje, od česa se živijo? So morda neodvisni meščanje ali bogataši, ki živé od svojega kapitala, to so morda uradniki, plačani od davkoplačevalcev? Ne. Trgovci in oštirji, katerim donese blag in iskren Savinjecan, tlačan a zvest sin naroda, svoj zadnji krajcar, katerega si trdom prisluži.

Oglejmo si nekoliko te fanatike. V prvej vrsti „der deutsche Kaiser von Cilli“, nekov „Rakusch“ potencirana oholost in brezobzirnost, ki jako rad od Savinjecanov prejema denarje, ob času volitev pa vse kar je Slovensko v žlici vode utopiti hoče.

Od hiše do hiše je tekal, s prilizneno besedo in z raznimi sredstvi glasovnice pobiral volilcem, imena „Foregger“ zapisaval in jih drugi dan k volitvi tiral. Mož, čegar trgovinsko ime bi propasti moralo, ko bi ga Slovenci in posebno Savinjecani popustili. Mož „in der deutschen Stadt Cilli“ z veliko-

nemškim idealom v svojej strasti pozabi, kdo je in od česa se živi. A to nij edina prikazen, skoro vsi trgovci z malimi izjemami so v vrsti hudih agitatorjev proti nam, zagrizenih zamičevalcev slovenskega imena.

Častno moram imenovati narodnega slovenskega trgovca g. J. Kapusa, kateri je od nekdaj bil zvest sin svojega naroda, in posebno pri tej priliki zopet pokazal svojo ljubezen do naroda, svojo požrtvovalnost in navdušenost za našo pravično stvar.

Savinjecani! Vi ki ste sijajno pokazali svojo narodnost pri volitvah v kmetiskih in mestnih skupinah; vi ne bodete podpirali več privrženec in zatiralcev vašega naroda. Svoji k svojim! Opustite zagrizene trgovce nemškutarske in obrnite se k svojim.

Nesrečen izid volitve v celjske mestne skupine pokazal je zopet, kako škodljivo je sestavljen volilni red za nas Slovence.

Petnajst trgov in mest na slovenskem Štajerskem se mora ukloniti ponemčenemu celjskemu mestu! Uradniki so žalibog z malimi izjemami glasovali za g. dr. Foreggerja, dasiravno smo mi šteli te glasove za nas, kakor so nam uradniki preje obetali. Pa kaj se boče! Uradnik obrača, Rakusch obrne.

Znano vam je, da je opat in fajmošter Wretschko neko škandalozno poslano v suhoparni list „Cillier Zeitung“ proti vitezu Berksu natisniti dal. Odgovor na to je tožba zaradi razžaljenja časti, katero je g. Berks nemudoma vložil; o izidu te tožbe vam o svojem času poročam. Vsa č. vrla duhovščina savinjske doline je indignirana proti opatu in fajmoštru Vrečku. Kak razloček mej tem muhastim gospodom in prečastitim starškom in kanonikom g. Žužo v Laškem trgu, katerega celó naši celjski mameluki visoko čislajo! Nij se strasil kljub svojej bolehavosti in 80 letni starosti pota iz Laškega trga, prišel je k volitvi, v veliko začudenje naših nemškutarjev in v neizmerno veselje narodnjakov! „Meni je princip, ne osoba“ dejal je. Ko bi se bili vsi narodnjaki držali teh zlatih besedij v pravem trenutku, zmaga bi bila naša sigurna.

Todá ne tožimo! Veliko smo se učili, naše moči smo merili in moralčno smo zmagali mi, kajti brez vsake vladne podpore imeli smo na vseh slovenskih voliščih večino.

Iz Šiške 7. julija. [Izv. dop.] (Bla-goslavljene nove zastave šišenske čitalnice.) Minolo nedeljo je napovedala šišenska čitalnica narodno slovesnost, ali mnogo je bilo taci, ki so trdili, da nam bo

primorani v nerodovitnem kraju živeti, vendar ne občutijo nikakega pomanjkanja.

Pšenica in vino sta pri vseh, razven Kostela, najzlahnejši pridelki njihovega truda; a vendar je vino mnogo od svoje prve cene izgubilo, od kar štajersko slobodno brez vsake colnine v Kranjsko prihaja, kajti si Gorenjec laglje štajerskega vina z manjšimi troški po Savi pripelja. Vinstvo je tudi tu uzrok, da siromaštvo tik velikega bogatstva prebiva, ker vino ne rodi vselej. Jedno nerodovito leto sledi mnogokrat več, a ne povse nerodovitnih, vsaj slabih let. Premožnemu in bogatemu to ne škodi; da, celo to mu mnogo hasni, da more še bogateji postati, ker on kupi obilico rodovitnega leta ter je ne proda prej, dokler vinu cena zaradi slabega leta ne poskoči. Na tak način se izguba in pomanjkanje nerodovitnih let obilno nadomestuje. Siromaški kmet nasproti mora vsako leto le-

tino prodati, on mora torej tudi najboljšo vino v času obilnosti po ceni prodati, in kadar zopet nastopi nerodovitnost, mora revež stradati.

Kolo se v nekaterih krajih tudi tu še v celej svojej starej svečanosti pleše s to razliko, da dekleta v teh krajih same brez fantov plešejo; držeče se vzajemno z rokami za žepe na sukajah, začnejo na okolo, dva koraka naprej a jeden nazaj stopajoče, peti:

Sbiraj se, sbiraj lépi sbor
Prelépih svéh mladih dévojak (deklet).

V sled tega pojejo se različne ljubezne pesme v čisto ilirskem narečju, razven nekaterih majhenih sprememb, da se človek zares čuditi mora, misleč, kako so se te pesme v kranjsko zemljišče zasaditi mogle. V dokaz tega samo jeden izgled:

Šetala se lépa Jane,
Mimo bréga hladne vode,

U vodo se pogledala,
Sama sebi čudo dala,
Moj ti Bože, kó sam lépa,
Lépa, tanka i visoka,
Da ja imam crno oko,
Valjala bi gospodina!

Kdo ne vidi, da je tu vse čisto ilirsko, samo — u vodo — vkral se je o namesto u. Kolo se v novejem času redkokrat vodi (pleše), samo o velikih svetkovinah in drugi dan po poroki na svatbi, ako ženin nij vdovec.

Ženitninski običaji imajo nekaj podobnega običajem starih Rimljanov. Na dan poroke za rana, prej nego danica pomoli lice, pridejo svati z ženinom na nevestin dom. Da takoj ne vnidejo, mora se nekdo izmed nevestinih svatov najti, kateri bistroumno govoriti zna, kratkočasno zabavljajoč jih, da jim prej mine čas. Vnidši v hišo, sedejo, a ne okoli mize, ampak po klopeh. Skleda, polna orehov in lešnikov, uže čaka pripravljena na mizi. Ne-

dež vse pokvaril. Nijso se zmotili. Ves dopoldan jasno nebo zmračilo se je proti dvanajstej uri, in ob polu jedne ure pričela je iz sivih oblakov toča tako na gosto padati, da so bile ulice ljubljanske v petih minutah vse bele, kakor da je snežilo. Tedaj z veselico v Šiški uže ne bode nič, tako smo si mislili. Ali Šiškarjev ne oplesi kmalu vsaka meglica na nebu, poslali so sela v Ljubljano z glasom: narodna veselica se bode vendar vršila! Hajd tedaj odrine „Sokol“ proti Šiški. Zbiral se je v čitalnici in z vihrajčo zastavo napotil se je v Šiško po dunajske cesti. Pri Kozlerju je sprejel „Sokola“ župan šišenski, odbor šišenske čitalnice in ljubljanska mestna godba. Grmenje možnarjev spremljalo je došle mej vsem potom.

Kmalu na to pričelo se je izvrševanje programa, katerega ste uže v svojej predzadnji številki priobčili. Na dvorišču pri „Guziju“, kjer se je imela vsa slavnost vršiti, vstopil se je „Sokol“ in druge deputacije narodnih ljubljanskih društev v vrsto, godba zasvira in vsi otidejo na travnik poleg „Guzija“, kjer se bode blagoslavljenje zastave šišenske čitalnice vršilo. Tja dospevši, nastavi se „Sokol“ v kolo, da napravi prostor. Na mizi ležala je nova zastava, najmlajša sestra družih zastav slovenskih čitalnic, za mizo pak je bil napravljen majhen oder za govornike.

Gospod odbornik Adamič nastopi prvi in razloži pomen dneva in te slavnosti ter pozdravlja mnoge goste. Za njim poprime besedo poslanec g. Kljun, razlagajoč pomen zastave sploh. Kakor vojak ima svojo zastavo, za katero je prisegel in za katero se bojuje in gre v ogenj in smrt, tako naj tudi nam vsem bo naša narodna slovenska zastava tudi sveto gaslo, kateremu ostanimo zvesti v sreči in bedi do smrti. Vojak osramoti se najbolj, ako pobegne od svoje zastave, in čaka ga najhujša kazen, ravno tako zadene zaničevanje vsega naroda ónega, ki zapusti svoj narodni prapor. Navdušeni „živio!“ čul se je iz več tisoč grl, ko je nehal svoj govor.

Tedaj pak se je pričelo „blagoslavljenje“ zastave. Zlate žrebljičke zabili so v zastavo: Zastopnika čitalnice v Šent-Vidu in v Bizoviku, v imenu državnih poslancev g. dr. Vošnjak, v imenu deželnih poslancev g. dr. Zarnik, uredništvo „Slovenskega Naroda“, za ljubljansko čitalnico g. Ivan Hribar, za „Glasbeno Matico“ g. Stegnar, v imenu ljubljanskih go-

vesta bode vsa plaha iz kakega kota ali spalnice pripeljana ter stopi k ženinu, kateri, vrgši z rām plašč, zagradi podano mu skledo z lešniki, vrže jih proti dverim med otroke, in potem, odrekši se otročariji, poda nevesti desnico, katero zajedno z nevestino skleneno starešina z vinom poliva, križajoč in govoreč: „U ime otca i sina i duha svetoga“, na kar ostali vsi rečejo: „amen“. Zdaj še le sedejo okoli mize po redu svoje časti, prvo mesto zavzemata ženin in nevesta, katera še sedaj nikakega kinča nema na glavi, razven parte (venec, Stirnband) od bisera. Prej nego čas pride, da otidejo k poroki, odpusté nevesto od mize, katera dá vsakemu svatu po robec, in otide, da se olepša za poroko. Ko se nevesta svilnimi trakovi nakinči, z vencem od bisera in s krono od češkega kamenja olepša, vzdignejo se svati na noge, streljajoči in razne pesme pevajoči, a nevesta daje vsakemu, kateri jej nasproti pride, malo belega kruha iz žepa.

(Konec prih.)

spij gospé Murnik in Bleiweis, v imenu pevskega zbora ljubljanske čitalnice g. Hlavka, za narodne velikoposestnike g. dr. Josip Staré, v imenu „Sokola“ g. Drenik, za dramatično društvo g. Murnik, zastopnik „katoliškega rodelskega društva“, zastopnik šišenskih posestnikov, šišenskih fantov, zastopnik šišenskih žen in deklet, itd.

Novo zastavo, krasno ter dragoceno domače delo, katere opis čemo še priobčiti, vzdigne potem zastavonosce, in g. Kljun jo izroči s kratkimi besedami zastavonoscu šišenske čitalnice, in burni ter navdušeni nepretargani živio-klici mnogo zbranega naroda spremljevali so ta akt. Mej sviranjem godbe sprejeli sta zastavi „Sokolova“ in ljubljanske čitalnice svojo mlado sestrice v svojo sredo.

Narod, katerega se je zbralo toliko, kakor na kakovem taboru, vrnil se je na čelu z zastavami in godbo nazaj na „Guzijev“ dvor. Se ve da tja nij moglo vse priti in mnogo mnogo jih je bilo, ki nijso dobili ni najmanjšega prostorčka. Vreme je zopet zdaj jelo pretiti vsem, ali program jelo se je vse jedno izvrševati. Nastopil je šišenske čitalnice pevski zbor v prvi točki z Jenkovo „Naprej“ in žel mnogo priznanja. „Prolog“ tej slovesnosti je zložil Jos. C., govorila ga je vrlo dobro gospica Adamičeva. V tretji točki: A. Nedved: „Na goro“ iznenadil nas je prijetno mešani pevski zbor šišenske čitalnice. Sploh pa je izvrševal pevski zbor svoje komade v občo zadovoljnost.

Mej tem sta došla šišenske čitalnici dva telegrama: Iz Rakeka in iz Cerknice.

Mej kasnejšimi napitnicami so bile s posebnim veseljem sprejete napitnice g. dr. Zarnika, g. Murnika in staroste „Sokola“ g. Fr. Drenika.

Iz Novega mesta 4. julija. [Izv. dopis.] Naj še nekoliko besedij o volitvi za državni zbor izpregovorim. Tukaj v Novem mestu samem nam je bilo absolutno nemogoče zmagati. Nikakor nečemo krivde delati našim meščanom. Da se je mnogo na boljše izpreobrnilo v zadnjih dveh letih, to je gotova istina. Večina meščanov je narodna; da je pa zmaga v mestecu, ki je večinom v rokah uradnikov, zelo teška, to vsak dobro vé, kdor pozna, kako so uradniki v zadnjih 12 letih za nemškutarijo in zoper nas dresirani. Mislili smo včas, da ne bodo naši nasprotniki nič agitovali proti narodnej stranki; skoraj smo bili prepričani, da ne bo nobenega pritiska od sodniškega in političnega šefa, potem, kar je minister Taaffe govoril; a žalibože motili smo se. Ker našim nasprotnikom vse smrdi, kar je narodno, delali so na vse moči, da bi nemškutar Kromer zmagal. Izmed nemških agitatorjev so najstrastnejše proti nam agitovali „rittmeister“ Dejak, star zagrozenec Skedl, kupec Gustin, nekdanji narodnjak, a sedaj najhujši naš nasprotnik. In koliko truda si je prizadeval steber nemške Meke (kazine) kupec Ogoreutz, nam še mogoče nij popisati. Do sedaj so bili le možje politični faktorji, pri nas so se pa uže začele ženske mešati v politiko; to je nekaj čisto novega na političnem polju. Ta žena, ali boljše gospa necega posestnika zunaj mesta brusila je povsod pete za Kromerja. Usmilila se mi je ta žensčina, ki je toliko pota zastonj storila. In ti ubogi možiček polnega obraza in okroglega trebuha (ki pa le kaže, koliko so mu dali slovenski kmetje zaslužiti), kako se je potil šentruperski jezični dohtar, koliko je go-

voril in prazno slamo mlatil! Celo v Kostanjevico se je zastonj z vrednim prijateljem Dejakom peljal, pa vse zastonj.

Narodna zmaga slavila se je tako slavno in sijajno, da kaj tacega še nij Novo mesto doživelo! Zvečer je svirala godba po celem mestu; igrala je tudi cesarsko pesen pred okrajnim glavarjem, akopram on naš prijatelj nij. Godbo pa je spremljalo mlado in staro, vse navdušeno za narodnega poslanca, ki je kljubu vsemu pritisku če ne pri nas, pa po družih dolenskih mestih zmagal. (Moralčno smo tudi Novomeščanje zmagali, tega smo si svesti.) Iz sto in sto grl razlegali so se krepki živio, ko se je godba počasi premikala proti „Narodnemu domu!“ V nasprotnem taboru pa je bil stok, tarnanje in žalovanje! Godba je igrala domoljubne pesni; v dvorani „Narodnega doma“ pa se je zbrala lepa množica. Tu se je vršila napitnica za napitnico. Predolgo bi bilo, ko bi tu zabilježeval vse napitnice, potrebno se nam pa dozdeva omeniti lepega govora našega državnega poslanca. Naslikal nam je, kako je nekdanj bilo s slovenskim jezikom. Dijaki po šolah nijso smeli govoriti po slovenski; naš jezik bil je zaničevan, zasramovan. Ali zdaj je prišel čas, ko se mora naš jezik po uradih in šolah vpeljati. Bog daj, da bi se spolnile našega državnega poslanca besede!

Iz Trsta 3. julija. [Izv. dop.] Vtorek

1. t. m. se je v tukajšnji colnini obhajal opóludne prav slovesen praznik. Srebrni križ za zasluge podelil se je namreč predstojniku Štefanu Persoliji. Prostor v colnem magazinu je bil v ta namen lepo dekoriran. Opóludne se je zbralo ogromno število občinstva, vsi delavci, predstojniki in vsi uradniki. Zraven tega pa so bili v uniformi dvorni svetovalec baron Plenker, baron Rauch in Czörnig, velik oddelek finančne straže. Ko pride baron Plenker, zaigra vojaška godba cesarsko himno, katera je v velikih prostorih veličastno odmevala. Bili so navzoči tudi gospodje ónega komiteta, ki je ob času zasedanja Bosne pogostil ranjene z vsake vrste krepčalnimi pijačami in jedili. Naš Štefan Persolija je v vsacem času, in v vsakej uri s svojimi delavci bil pripravljen postreči ranjenim, bodi si hudo vreme ali prijetno solnce, Persolija je stal vedno kot stara garda na morskih obalah, želeč se svojim krdelom pomagati onemoglim, oslabeлим ubogim vojakom, kateri so se borili za dom in cesarja. Ko so se vsi povabljeni zbrali stopi g. baron Plenker naprej in primerno slavljenca nagovori.

Ljudstvo, do solz ganeno povzdignilo je glas, da so se stene tresle. Ko se navdušenost poleže, poprime besedo naš Persolija tako-le: „Preveč sem ginen, da bi mogel izreči srčno zahvalo za odliko podeljeno meni od Nj. Veličanstva, katera bode ponos družbi, mej katero spadam. Ne morem izraziti, kakov čut mi srce navdaja; dovoljujem si, visokočastiti gospod dvorni svetovalec, v imenu vseh mojih tovarišev zagotoviti, da ostanemo še za naprej kakor je bilo v minolem zvesti Avstriji, pripravljeni vsak čas za vsako stvar za našega presvitlega cesarja in našo domovino.“ —

Vojaška godba zaigra Radecki-marš in ljudstvo se je razšlo gineno in v zavesti, da je odlikovanec čast zavodu v c. k. colnini, katera obstoji zgol iz Slovencev, zvestih Avstrijanov. Tudi jaz mu kličem: živio mnogaja leta. —

Iz Glamoča pri Livnu 20. junija. [Izv. dopis.] (Medved ustreljen.) Nena- doma je bila na prošnjo tukajšnjega povelj- nika posadke ena kompanija kranjskega do- mačega polka na Glamoč zaradi živinske kuge, katera je zopet začela po enih vaseh razsa- jati, na pomoč tukajšnjima dvema kompanijama poslana, katera ima nalogo kordon prevleči, in straže po okuženih vaseh izpostaviti.

Pri tej priložnosti se je dogodilo, ko je šel desetnik Žužek iz Jakičevega pri Velikih Lasičah doma, kot tamošnji poveljnik, straže pregledavat, da zasliši četrto ure od vasi v gr- movju šumenje, in nato se prikaže en velik medved, kateri je naravnost proti njemu v vedno hitrejšem koraku mahal.

Žužek v tem času puško nabije, počéne, in mej tem, ko se je bil medved na en panj s prvima nogama postavil, da si ogleda pozi- cijo, ustrelil ta in ga ravno v žreb zadene, in sicer tako, da mu nij krogla nobenega zoba izbila; medved se potem zvrne, en parkrat prekobaca in zopet vstane, ter gre proti dru- gemu vojaku, kateri je bil v bližini na klic korporala pritekel, ta prišli mož ustrelil, in medveda v prsa zadene. Potem se je še le rjoveča zver zvrnila in poginila.

Ta medved je bil strašno velik. Vagal je okolo 4 centov. Bil je 2 $\frac{1}{4}$ metra dolg in 1 $\frac{1}{4}$ metra visok, meso je bilo, ko smo ga za poskušnjo skuhali, malo grenko in trdo, če- ravno se je prav dolgo kuhalo. Moral je biti kocinec uže zelo star. Kakor Bošnjaki pra- vijo, jim je v kratkem uže tri junce raztrgal. Ko je bil narazen dejan, smo dobili v njem tri drobne kroglice, katere so mu bile v koži obtičale. Zdaj se še medvedka z dvema mla- dičema okolo klati, katero upamo kmalu dobiti.

Ko ravno te vrstice pišem, mi javlja vo- jak, kateri je iz straže prišel, da sta zopet dva vojaka, prav blizu vasi videla dva med- veda, katera sta pa, predno sta mogla vojaka nanje ustreliti, v grmovje popihala in izginila. Pri tej priložnosti je ustrelil tudi en vojak lepo srno, katera je brez vsega strahu proti njemu šla.

Splošno nij tukaj divjačina nič boječa, kajti od tukajšnjih Bošnjakov se jej nobene opovire ne delajo, posebno zdaj, ko némajo nobenega orožja.

Razen medvedov se nabaja tukaj mnogo raznovrstne divjačine kakor: volkov, srn, lisic in brez števila zajcev; divji jeleni so bolj redki.

Ta teden se je začela splošna štetev tu- kajšnjega ljudstva po vseh okrajih Bosne in Hercegovine. Turki so nejevoljni zoper to ob- ravnavanje, ker jim je strašno zoperno „gjavru“ naznaniti, koliko da je njihov harem močan. Drugače gre pa ta stvar prav v miru naprej.

Tukaj so prav zdravi kraji, kajti voda je izvenredno mrzla in zrak prav ugoden in se tudi ne nabaja tistih enodnevnih muh ka- kor v Livnu, kjer so bile okolo vode tako na gosto, da so skoraj solnce pokrivala in senco delale.

I—c.

Domace stvari.

— (Društvo „Sokol“) napravi 13. ju- lija v čitalnični restavraciji sokolski večer s telovadbo in godbo. Program drugič.

— (Bovška narodna čitalnica) napravi 13. julija 1879 v gostilni „pri pošti“ „slovesno besedo“. Program je: 1. Petje. 2. Igra. 3. Petje. 4. Deklamacija. 5. Petje. 6. Igra. 7. Petje. Po besedi ples. Vstopnina

k besedi 20 kr., za otroke 10 kr., sedež 10 kr. Vstopnina k plesu 80 kr. Začetek ob 8 $\frac{1}{2}$ uri zvečer. K obilnej udeležbi vabi odbor.

— (Koroške volitve.) G. Einspieler je v Celovškem okraju propadel s 104 glasi proti 117, torej le za 13 resp. 7 glasov. De- kan Neste pa s 40 glasi proti 76, ki jih je dobil neki dr. Vran.

Telegrama „Slovenskemu Narodu“.

Gorica 8. julija. Veliki posestniki so izvolili dr. Pajerja s sto sedemdeset in šest glasovi proti jeden in sedemdesetim, ki jih je dobil Vicentini. „Irredentariji“ so poparjeni.

Zadar (Dalmacija) 8. julija. Izabrani narodnjaci: Pavlinović, dr. Monti, Pučić, Bulat i Vojnović. Izdajstvom srbskih birača občina Obrovca i Kistanja, koje se sdružuje s talijan- cim, propade Klaić a izadje talijanaš Ivanić. Narod prosveduje proti izdajnikom.

Program

svečanog prenosa ostanaka i otkrića spomenika hrvatskog pjesnika

Petra Preradovića

dne 14. srpnja 1879.

v gradu Zagrebu obavljenog.

U rano jutro dne 14. srpnja iztaknut će gradjanstvo na kućah hrvatsku trobojnicu sa crnom vrpcom.

U 7 sati pred podne istoga dana preniet će se mrtvačka škrinja iz vagona na perron kolodvora, gdje će biti skupljeni dostojan- stvenici zemlje. Iza kako bude odpevana ža- lobna himna ter podieljen prvi blagoslov, go- vorit će odbornik gr. viećnik August Šenoa na pozdrav kratak govor, a zatim poniet će se tielo slavljenog pokojnika na mrtvačka kola.

Po tom krenut će provod put grada i to sliedećim redom, u koj se društva i skupovi imadu svrstiti već prije početka svečanosti:

1. Na čelu krstonoša.
2. Hrvatsko gimnastičko društvo „Sokol“ sa zastavom.
3. Muška i ženska mladež svihkolikih pučkih učiona kao i preparandija.
4. Djaci kr. velike realke sa profesorima.
5. Mladež kr. velike gimnazije sa pro- fesori.
6. Hrvatsko trgovačko društvo „Merkur“.
7. Pjevačka društva glasbenog zavoda, „Kola“ i „Sloge“ pod zastavom.
8. Osoblje narodnog kazališta.
9. Sbor zagrebačkih veteranaca.
10. C. kr. vojnička glasba.
11. Slušatelji sveučilišta, noseći baklje.
12. Slušatelj sveučilišta u narodnom odelu,

noseći na jastuku pjesnikova djela i lovor-vie- nac, čije će vrpce nosit uz njega dva druga sveučilišna slušatelja.

13. Svećenici vodeći provod.
14. Mrtvačka kola, a uz njih dva reda sveučilišnih slušatelja u narodnom odelu.
15. Obitelj pokojnikova.
16. Ban, biskupi, zamjenik zapovjedajućeg generala i predsjednik sabora i stola sedmo- rice, načelnik grada, rektor sveučilišta i senat, predsjednik akademije i članovi iste, gospodje povjerenice odbora, saborski zastupnici, sve- učilišni profesori, oblasti, korporacije i knji- ževna društva, pozvani gosti, odbor.

17. Vatrogasci.
- Provod ići će Ilicom, Jelačićevim trgom, Bakačevom ulicom i Kaptolom do prvostolne crkve.

Sokolovci postaviti će se u dva reda medju vanjskima i nutrnjima vratima crkve, a pošto se ponese mrtvačka škrinja u crkvu, praviti će Sokolovci, veterani i vatrogasci spalier u crkvi. Sveučilišni gradjani u narodnom odelu ostat će u crkvi oko mrtvaca, koga će dočekati 48 učenika u bijelo odjevenih.

U prvostolnoj crkvi služiti će se svečane zadušnice, te će se pjevati po najboljih do- maćih silah requiem za tu svrhu skladan po g. Ivana pl. Zajcu, a zatim krenut će provod redom prije propisanim put središnjeg groblja, samo će se razpustiti kod crkve mladež nižih i srednjih učilišta.

Na grobu razvrstit će se Sokolovci, ve- terani, sveučilišna mladež i vatrogasci u dva reda od vrata groblja do grobnice.

Pred grobnicom smjestit će se svećenstvo, obitelj, dostojanstvenici, povjerenici odbora, gosti, odbor, sveučilišni gradjani u narodnom odelu i vojnička glasba.

Pošto se mrtvo tielo blagoslovi, spustit će se u grob. Za toga pjevat će se konac ža- lobne himne, spomenik će se otkrit uz pratnju vojničke glasbe a predsjednik odbora dr. Kosta Vojnović završit će svečanost kratkim govorom.

Na red pazit će 12 sveučilišnih gradjana, glavni nadzor ima odbornik August Šenoa.

Vienici korporacija ili pojedinaca neka se predadu na dan svečanosti odboru na kolo- dvoru medju 5 $\frac{1}{2}$ do 6 $\frac{1}{2}$ sati.

Odjeća učestnika, izuzam uniforme, ima bit crna, rukavice gladke i svjetle, ovratnik biel.

Umoljava se navlastito reda radi, da po- jedine skupine, u koliko nije propisano ovim programom, negnu na kolodvor, već neka se unapred svrste na pridieljena im mjesta.

U Zagrebu, 1. srpnja 1879.

Odbor.

Tuđci.

7. julija:

Pri **Slonu**: Dr. Tuboly iz Kaniže. — Lukačić iz Reke. — Schramke iz Gradca. Pri **avstrijskem cesarju**: Iliča iz Gradca. — Mally iz Celja. — Grafnetter iz Postojne. Pri **bavarskem dvoru**: Blagboni, Spazapan iz Vidma. — Holanetz iz Trsta.

Dunajska borza 8. julija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	66	glđ.	65	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	68	„	15	„
Zlata renta . . .	78	„	20	„
1860 drž. posojilo . . .	126	„	50	„
Akoije narodne banke . . .	822	„	—	„
Kreditne akoije . . .	264	„	20	„
London . . .	116	„	05	„
Srebro . . .	—	„	—	„
Napol. . .	9	„	22 $\frac{1}{2}$	„
C. kr. cekini . . .	5	„	48	„
Državne marko . . .	56	„	95	„

Umeteljne

zobé in zobovja

postavlja, ne da bi bolelo in za žvečiti popolnoma pripravno, po najnovjšem umetniškem načinu, in zobne operacije izvršuje z omotenjem z gazom za smejanje (305—1)

zdravnik za zobé A. Paichel, poleg Hradeckijevega mostu v 1. nadstropju.

Najboljše sremško vino

dobiva se liter po 40 kr.

v gostilni „Pri lipi“.

Sè spoštovanjem

Karel Simon.

(297—3)